



Agendapunt 6 omtrent plaatsing electriciteitsstation (GGZ 27-10-25):

Voorzitter,

We willen aandacht vragen voor de gang van zaken rond het nieuwe transformatorhuisje aan de **Pastoor Weltersstraat in Genhout**, direct naast het Trefpunt en de gymzaal. Op deze plek staan dagelijks kinderen van de basisschool te wachten en te spelen op nog geen meter afstand van het station.

De kern van het probleem is niet dat er een trafostation nodig is — dat begrijpen we allemaal — maar h oe deze locatie tot stand is gekomen en hoe er met de omgeving is omgegaan.

1. Gebrek aan communicatie en regie

Omwonenden zijn **niet geïnformeerd of geraadpleegd**. Volgens de gemeente “is dat volgens de regels niet nodig” en bepaalt Enexis de plek. De praktijk laat echter zien dat de **locatie op grond van de gemeente** ligt, en dat de gemeente dus wel degelijk bevoegd is om te toetsen of een plek ruimtelijk en maatschappelijk passend is.

De houding “Enexis bepaalt en wij volgen” past niet bij de rol van de gemeente als hoeder van de leefomgeving. Burgers mogen verwachten dat de gemeente zelf een afweging maakt en uitlegt waarom een plek wel of niet geschikt is.

2. Onvoldoende ruimtelijke inpassing

Het transformatorhuisje staat **op nog geen meter van het voetpad en 1,4 m van de weg**. Richtlijnen adviseren minimaal **2 m afstand** van de wegrand en voldoende afstand tot intensief gebruikt trottoir. Ook het **uitzicht van meerdere woningen** is hierdoor sterk aangetast, terwijl richtlijnen expliciet zeggen dat het uitzicht een rol moet spelen in de locatiekeuze. Bovendien staat het huisje **binnen de wortelzone van een boom**, wat schade kan veroorzaken en de levensduur inkort.

3. Veiligheid en gezondheid

De gemeente verwijst naar de Enexis-flyer over magneetvelden en stelt dat de waarden “onder de norm” blijven. Maar feit is dat er **wel degelijk magneetvelden aanwezig zijn**, en dat kinderen zich dagelijks op minder dan een meter afstand bevinden. Zelfs al is het risico klein, het uitgangspunt moet zijn: **voorkomen is beter dan uitleggen**.

Ter onderbouwing verwijzen wij naar de **bijgevoegde bijlage ‘Wetenschappelijke onderbouwing transformatorhuisjes & gezondheid’**, waarin recente internationale onderzoeken worden samengevat. Die laten zien dat nabijheid tot elektriciteitsinfrastructuur, vooral bij kinderen, wel degelijk onderwerp is van wetenschappelijke zorg en dat afstand een relevante factor is in het beperken van blootstelling.



4. Alternatief genegeerd

De burger heeft een **concrete alternatieve plek** voorgesteld — slechts 30 meter verderop, achter de groene strook bij het kerkhof — een locatie die technisch en visueel veel minder impact heeft. Die suggestie is nooit serieus onderzocht. Dat is onbegrijpelijk, zeker nu er volgens de gemeente nog zo'n **100 trafostations** in Beek geplaatst moeten worden. Juist nu is het moment om **te leren van deze casus**, zodat we dit elders voorkomen.

5. Verzoek aan het college

Wij vragen het college om een **duidelijk beleidskader en communicatieprotocol** op te stellen voor toekomstige trafostations — waarin omwonenden tijdig geïnformeerd worden en alternatieven worden meegewogen voordat besluiten vallen.

6. Slot

Voorzitter,

Het gaat hier niet om één huisje, maar om vertrouwen in de overheid. Als burgers pas achteraf horen dat iets “volgens de regels” is beslist, verliezen we draagvlak en geloofwaardigheid. Dat kunnen we herstellen door openheid, zorgvuldigheid en door als gemeente zelf de regie te pakken.

Wij hebben de griffie gevraagd om de bijlage met wetenschappelijke onderbouwing bij deze bijdrage op te nemen in het dossier van de commissie.

Dank u wel.

Belang van Beek
Dany Pirson

Bijlage: Wetenschappelijke onderbouwing transformatorhuisjes & gezondheid

1 Residential exposure to magnetic fields from transformer stations and risk of childhood leukemia

(Residentiële blootstelling aan magnetische velden van transformatorstations en risico op leukemie bij kinderen)

Bron: Int. J. Environ. Res. Public Health (Italië, 2024)

Methode: Case-control-onderzoek naar kinderen woonachtig binnen 15–25 m van transformatorstations, vergeleken met verder wonenden.

Bevindingen: Geen overtuigend significant verhoogd risico, maar wél aanwijzingen voor hogere odds-ratio's bij bepaalde leeftijden (≥ 5 jaar).

Relevantie: Dit is een van de weinige studies die **specifiek transformatorstations** onderzoekt. Het bevestigt dat nabijheid wetenschappelijk wordt onderzocht en dat voorzichtigheid geboden is bij locaties dicht bij plekken waar kinderen verblijven.

2 Association between Exposure to Electromagnetic Fields from High-Voltage Transmission Lines and Neurobehavioral Function in Children

(Verband tussen blootstelling aan elektromagnetische velden van hoogspanningstransmissielijnen en neurologische gedragsfunctie bij kinderen)

Bron: PLOS ONE (China, 2013)

Methode: Kinderen woonachtig binnen 100 m van hoogspanningslijnen vs. controlegroep; neuropsychologische tests.

Bevindingen: Kinderen dichterbij vertoonden significant lagere scores op geheugen- en aandachtstests.

Relevantie: Toont aan dat langdurige blootstelling aan extreem-laagfrequente elektromagnetische velden (ELF-EMF) **niet alleen via kanker, maar ook via ontwikkelingsfactoren** relevant kan zijn.

3 The Assessment of the Influence of Low-Frequency Electromagnetic Fields Originated from the Power Infrastructure on Humans' Health

(De beoordeling van de invloed van laagfrequente elektromagnetische velden is afkomstig van de energie-infrastructuur op de gezondheid van de mens)

Bron: Applied Sciences (MDPI, Polen, 2024)

Methode: Metingen en simulaties rond transformatorstations en kabelinfrastructuur; vergelijking met blootstellingslimieten.

Bevindingen: Veldsterktes nemen snel af met afstand; directe nabijheid (< 1 m) levert hogere magnetische fluxdichtheden op dan bij > 5 m afstand.

Relevantie: Onderbouwt het standpunt dat **afstand ertoe doet** – zelfs kleine verschuivingen (zoals jullie voorstel van 10–30 m) kunnen de blootstelling significant verminderen.

4 Residential proximity to extremely low frequency electromagnetic fields and risk of birth defects

(Residentiële nabijheid van extreem laagfrequente elektromagnetische velden en risico op geboortefwijkingen)

Bron: Environmental Research (Canada, 2019)

Methode: Cohortstudie met > 1 miljoen geboorten; afstand tot transformatoren en hoogspanningslijnen geanalyseerd.

Bevindingen: Geen significant verhoogd risico op aangeboren afwijkingen.

Relevantie: Laat zien dat de wetenschap genuanceerd is – niet elk effect wordt aangetoond, maar het bevestigt ook dat **afstand als maat** standaard wordt meegenomen in onderzoek en dat er reden is tot voortdurende monitoring.

5 Exposure to Extremely Low-Frequency Magnetic Fields and Childhood Leukemia: Pooled Analysis of Epidemiologic Studies

(Blootstelling aan extreem laagfrequente magnetische velden en leukemie bij kinderen: gepoolde analyse van epidemiologische studies)

Bron: British Journal of Cancer / Ahlbom et al. (WHO-poolstudie, 2000)

Methode: Analyse van 9 internationale datasets.

Bevindingen: Kinderen blootgesteld aan magnetische velden $> 0,3\text{--}0,4\ \mu\text{T}$ hadden $\sim 2\times$ verhoogd risico op leukemie.

Relevantie: Dit is de **basis waarop internationale voorzorgsadviezen** zijn geformuleerd (ICNIRP, WHO). Het vormt de wetenschappelijke grond voor het principe “*onder de norm is niet hetzelfde als risicoloos*”.

◆ Samenvattend kader

- **Consensus:** er is *geen hard bewijs* dat wonen nabij een transformatorhuisje direct gezondheidsschade veroorzaakt.
- **Wel degelijk aanwijzingen:** vooral bij kinderen en langdurige nabijheid ($< 25\text{ m}$) voor verhoogde kans op bepaalde effecten.
- **Afstand en gebruiksintensiteit** zijn bepalende factoren: hoe dichter en frequenter mensen zich bij de bron bevinden, hoe groter de blootstelling.
- **Beleidsmatige relevantie:** Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) en ICNIRP bevelen het *voorzorgsprincipe* aan – bij twijfel: minimaliseer onnodige blootstelling, zeker bij gevoelige groepen zoals kinderen.
- **Vertaling naar lokale casus:** de locatie Pastoor Weltersstraat ligt direct aan een druk voetpad een nieuw aangrenzende speeltuin en bij een gymzaal waar dagelijks kinderen staan. Vanuit het voorzorgsprincipe en de wetenschappelijke bevindingen is een heroverweging van de locatie gerechtvaardigd.